

Geschikte herkomsten van lariks voor Nederland

In de vorige eeuw waren naaldbomen, waaronder Lariks, in de Nederlandse bosbouw erg populair. Als aanplant in de toekomst weer actueel wordt, is het belangrijk om de juiste herkomsten te gebruiken voor bosaanleg en/of herbebossing. En dat betekent herkomsten die goed aan de Nederlandse ecologische omstandigheden zijn aangepast.

Lariks nam in 1985 volgens de Nederlandse Bosstatistiek met een oppervlakte van 18.015 ha. na grove den en douglas een derde plaats in bij de naaldboomsoorten. Hiervan was slechts een fractie (1,8 %) Europese lariks en het overige deel Japanse lariks. Het areaal aan hybride lariks werd niet apart onderscheiden. In 2001 was het areaal aan Lariks als gevolg van omvorming naar meer loofhout afgenomen tot 17.380 ha. Van het totale areaal opgaand bos bedroeg het aandeel Lariks toen 6,3 %. Bij deze inventarisatie is geen onderscheid gemaakt tussen Japanse, Europese en Hybride lariks. Doorgaans wordt in Nederland bij aanplant van lariks het zaad gebruikt van Europese la-

riks (*Larix decidua* Mill.), Japanse lariks (*Larix kaempferi* (Lamb.) Carr., of hybride lariks (*Larix eurolepis*). Voor aanplant van lariks in Nederland zijn behalve bosbouwkundig belangrijke eigenschappen als gezondheid, groei en vorm ook de slaging bij aanplant belangrijk. Die bepalen of een herkomst hier thuis hoort en of deze herkomst met succes aangeplant kan worden onder de Nederlandse ecologische omstandigheden.

In 1986 zijn nakomelingen van de hybride lariks zaadgaard Vaals en materiaal van de hybride lariks uit de Belgische zaadgaard Halle, twee Nederlandse herkomsten van Japanse lariks en een Duitse herkomst van Europese lariks en 10 herkomsten van Europese lariks uit Slowakije in een vergelijkende proef uitgeplant in object 'De Pan' in de beheerseenheid Heeze van het Staatsbosbeheer. In deze proef is niet alleen gekeken naar belangrijke eigenschappen voor de houtproductie, zoals groei en vorm, maar ook naar gezondheid en overleving die in grote mate bepalen of een herkomst thuishoort onder de heersende ecologische omstandigheden in Nederland.

Resultaten en aanbevelingen

Door de jaren heen zijn ten aanzien van alle onderzochte eigenschappen in deze proef significante verschillen aangetoond tussen de herkomsten van Europese, Japanse en Hybride lariks. Op een leeftijd van achttien jaar na aanleg kan een aantal herkomsten, die een combinatie van de gewenste goede eigenschap-

pen in zich verenigen, worden aanbevolen voor gebruik in Nederland. Van de hybride lariks blijkt de herkomst Vaals-or, die al sinds 1990 in de categorie 'getoetst' is opgenomen in de Rassenlijst van Bomen, de beste keus voor aanplant. Dit Nederlandse materiaal van hybride lariks is verre te prefereren boven de herkomst Halle uit België. Deze laatste wordt daarom niet aanbevolen voor gebruik in Nederland.

De beide Japanse lariks herkomsten Ugchelen-or en Ugchelen-o2 hebben slechte kwalitatieve eigenschappen en worden evenmin aanbevolen voor aanplant. Van de Europese lariks herkomsten zijn de Slowaakse herkomsten Kezmarok, Revúca, Spisská Nová Ves, Hnústa, Podolinec, Tanap en Brezno de beste keus. Deze zeven herkomsten van Europese lariks kunnen in de Rassenlijst van Bomen opgenomen worden als aanbevolen buitenlandse herkomsten in de categorie 'getoetst'. ♦

Gert Kranenborg en Sven de Vries zijn onderzoekers bij het Centrum Genetische Bronnen Nederland (CGN) te Wageningen.

Uitgebreide resultaten van het onderzoek staan in Alterra-rapport 1007, 'Internationaal herkomst onderzoek lariks in Nederland', 2004. Dit rapport is te bestellen door € 16,- over te maken op banknummer 36 70 54 612 t.n.v. Alterra in Wageningen, o.v.v. Alterra-rapport 1007. Dit bedrag is inclusief BTW en verzendkosten.